

Program szkolenia okresowego bhp
pracodawców
i innych osób kierujących pracownikami
Część IV

Analiza okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy i chorób zawodowych oraz związana z nimi profilaktyka;

- omówienie przyczyn charakterystycznych wypadków przy pracy, ze szczególnym uwzględnieniem wypadków powstałych na wskutek niewłaściwej organizacji pracy, oraz związanej z nimi profilaktyki;

Spis treści :

1. Wypadek, postępowanie w razie wypadku i sytuacjach zagrożeń
2. Przyczyny wypadków przy pracy
3. Profilaktycznych, zapobieganie wypadkom

1. Wypadek , postępowanie w razie wypadku i sytuacjach zagrożeń

Za wypadek przy pracy uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

1. podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych;
2. podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
3. w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Rodzaje wypadków :

- Wypadek śmiertelny – wypadek, w wyniku, którego nastąpiła śmierć w okresie nieprzekraczającym 6 miesięcy od dnia wypadku

- Wypadek ciężki – wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, takie jak : utrata wzroku , słuchu , mowy , zdolności rozrodczej lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia , naruszające podstawowe funkcje organizmu , a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu , trwała choroba psychiczna , całkowita lub częściowa niezdolność do pracy w zawodzie albo trwale , istotne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała

- Wypadek zbiorowy – wypadek , któremu w wyniku tego samego zdarzenia uległy co najmniej dwie osoby

A) Postępowanie w razie wypadku .

Obowiązkiem pracownika , który zauważył wypadek tj.

- udzielenie pierwszej pomocy poszkodowanemu
- ostrzeżenie innych pracowników o zaistniałym wypadku
- powiadomienie przełożonego lub pracodawcy o zaistniałym wypadku
- wezwanie pogotowia ratunkowego, policji lub straży pożarnej w zależności od potrzeb

Obowiązki pracodawcy w razie zaistnienia wypadku :

- udzielenie pierwszej pomocy poszkodowanemu /ym /
- podjęcie działań eliminujących lub ograniczających zagrożenie
- zabezpieczyć miejsce wypadku
- powołać zespół do ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy
- dopilnować wykonania poleceń powypadkowych wydanych przez zespół powypadkowy badający okoliczności i przyczyny wypadku
- Powiadamianie PIP i prokuratury o wypadkach śmiertelnych, ciężkich i zbiorowych

B) Postępowanie w sytuacjach zagrożeń .

Postępowanie w przypadku awarii :

- zatrzymanie pracy urządzeń powodujących awarię
- ostrzeżenie pracowników o awarii danego urządzenia
- zgłoszenia awarii przełożonemu
- włączenie się do działań zmierzających do usuwania awarii

Postępowanie w przypadku pożaru :

- przystąpić do gaszenia pożaru posiadany sprzętem gaśniczym
- ostrzeżenie pracowników o zaistniałym pożarze
- powiadomić Państwową Straż Pożarną o zaistniałym pożarze
- przypomnieć uczestnikom szkolenia numery telefonów alarmowych

2. Przyczyny wypadków przy pracy

(bezpośrednie i pośrednie , wynikające z rozwiązań technicznych, organizacji pracy , zachowań ludzkich).

Skutkami powstałych wypadków jest lekceważenie zagrożeń występujących w procesach pracy .

1) Zagrożenia związane z konstrukcją urządzeń technicznych , maszyn , ręcznych narzędzi , technologii , materiałów lub substancji , stosowanej energii i stanu urządzeń zabezpieczających , np.:

- Zły stan urządzeń technicznych
- Brak bezpiecznych rozwiązań technicznych
- Ryzyko porażenia prądem elektrycznym

2) Zagrożenia wynikające ze złej organizacji pracy :

- Niewłaściwa organizacja pracy
- Brak nadzoru
- Brak instrukcji
- Brak lub niewłaściwe przeszkolenie w zakresie bhp

3. Zagrożenia wynikające z błędnego zachowania się pracownika

- Samowolne postępowanie
- Lekceważenie zagrożenia
- Nie przestrzeganie przepisów bhp i p.poż.

Niewłaściwa organizacja prace może w sposób istotny oddziaływać na ilość i ciężkość wypadków w zakładach pracy.

3. Profilaktycznych , zapobieganie wypadkom polega na :

- Właściwej organizacji pracy
- Systemu szkoleń bhp i p.poż zgodnymi z przepisami w tym zakresie
- Terminowym przeprowadzaniu badań i pomiarów czynników środowiska pracy
- Dopuszczaniu do pracy pracowników posiadających badania lekarskie stwierdzające brak przeciwwskazań do pracy na danym stanowisku
- Realizacji wniosków i zaleceń organów kontrolnych oraz spostrzeżeń dozoru
- Eliminacja zagrożeń wypadkowych wynikających ze stosowanych maszyn i urządzeń

- zły stan urządzeń technicznych

- ryzyko porażenia prądem elektrycznym

- wypadki związane z wadliwie zamocowanymi elementami maszyn i urządzeń

- zagrożenia substancjami żrącymi, toksycznymi, łatwo palnymi i wybuchowymi

- Eliminacja zagrożeń wynikających ze złej organizacji pracy

- brak kwalifikacji pracowników, brak szkoleń, brak nadzoru nad pracownikami

- braki w kompleksowym wdrażaniu mechanizacji, automatyzacji w procesach produkcji

- przekraczany czas pracy, niewłaściwy dobór pracowników

- Eliminacja zagrożeń wynikających z nieprawidłowego postępowania pracowników
- nie przestrzeganie instrukcji, przepisów i zasad bhp, wpływ alkoholu
- niewłaściwa znajomość lub brak zaznajomienia pracowników z obowiązującymi przepisami i zasadami bhp
- świadome przekraczanie granicy ryzyka zawodowego
- tolerowanie zagrożeń wypadkowych

Podstawowym dokumentem uprawniającym do świadczeń z tytułu wypadku jest – prawomocny protokół powypadkowy. Powikłania zdrowotne związane z wypadkiem mogą ujawnić się po kilku latach. W związku z tym pracodawca ma obowiązek przechowywać w aktach zakładu protokół powypadkowy wraz z załącznikami 10 lat .

4. Analiza przyczyn chorób zawodowych i działania profilaktyczne w zakładach pracy

Za chorobę zawodową uważa się choroby określone w wykazie chorób zawodowych stanowiącym załącznik do Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych (Dz.U. 2009 nr 105 poz. 869), jeżeli zostały spowodowane działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub sposobem wykonywania pracy.

Długotrwałe narażenie pracownika na czynniki uciążliwe i szkodliwe występujące w środowisku pracy może powodować narażenie pracownika na chorobę zawodową (określoną w/w rozporządzeniu). **Najlepszym sposobem zapobieganiem chorobom zawodowym jest profilaktyka w miejscach występowania czynników szkodliwych , w związku z tym pracodawca jest zobowiązany :**

- Stosować środki zapobiegania chorobom zawodowym
- Utrzymywać w stanie stałej sprawności urządzenia ograniczające lub eliminujące szkodliwe dla zdrowia czynniki środowiska pracy oraz urządzenia służące do pomiarów tych czynników
- Przeprowadzać na swój koszt badania i pomiary oraz udostępniać je pracownikom

Zgodnie Art. 227 Kodeksu Pracy

§ 1. Pracodawca jest obowiązany stosować środki zapobiegające chorobom zawodowym i innym chorobom związanym z wykonywaną pracą,

1) utrzymywać w stanie stałej sprawności urządzenia ograniczające lub eliminujące szkodliwe dla zdrowia czynniki środowiska pracy oraz urządzenia służące do pomiarów tych czynników,

2) przeprowadzać, na swój koszt, badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia, rejestrować i przechowywać wyniki tych badań i pomiarów oraz udostępniać je pracownikom .

Ustawa Kodeks Pracy Dz. U. z 2023 r. poz. 1465.